روزنامه شرق

یکشنبه ۷ شهریور ۱۴۰۰ • ۲۰ محرم ۱۴۴۳ • ۲۹ آگوست ۲۰۲۱

سال نوزدهم • شماره ۴۰۸۲ • ۱۲ صفحه • ۷۰۰۰ تومان

رئیس‌جمهور در جلسه ستاد ملی کرونا:

با سوءاستفاده‌کنندگان از موضوع واکسن قاطعانه برخورد شود

گروه سیاست: رئیس‌جمهوری در جلسه ستاد ملی کرونا با تأکید بر اینکه متأسفانه وضعیت شیوع بیماری کرونا در سطح کشور، وضعیت قابل قبولی نیست، گفت: نباید کسب‌وکار مردم تعطیل شود، اما ضروری است...

صفحه ۲

تلویزیون سخنرانی سید حسن خمینی را پخش نکرد

ادامه یک‌سویه‌گرایی صداوسیما این‌بار با سانسور

گروه سیاست: مراسم تجدید پیمان اعضای دولت سیزدهم گرچه نقش و نشانی از اختلافات جناحی و سیاسی نداشت، اما گویا چنین وحدتی چندان به مذاق صداوسیما خوش نیامد و باز هم در اقدامی عجیب هنگام سخنرانی سیدحسن خمینی...

صفحه ۹

کلید FATF در دست اصولگرایان

سرنوشت لوایح FATF به نتیجه مذاکرات احتمالی وین گره خورده است

گروه سیاست: خبری از بررسی لوایح FATF در مجمع تشخیص مصلحت نظام نیست و اصولگرایان همچنان از تصمیم‌گیری نهایی در این رابطه گریزانند. حالا که قدرت تمام و کمال در دست اصولگرایان است و ماه‌ها قبل وعده حل همه مشکلات کشور را در صورت پیروزی در انتخابات ریاست‌جمهوری داده بودند، این روزها یا سکوت کرده‌اند یا شرایط سخت چند سال اخیر را مانع تحقق وعده‌هایشان معرفی کرده‌اند. یکی از موانع مهم گشایش اقتصادی قرارداشتن ایران در لیست سیاه گروه اقدام ویژه مالی است. اصولگرایان دو لایحه از چهار لایحه FATF را بلاتکلیف در مجمع تشخیص مصلحت نظام نگه داشته‌اند و این‌گونه حتی روابط مالی و بانکی با کشورهای دوست و همراه هم سخت و بعضا ناممکن شده است.

مشروح گزارش را در صفحه ۹ بخوانید

امیرعبداللهیان در «نشست منطقه‌ای حمایت از عراق»:

سرنوشت ملت‌های منطقه به یکدیگر پیوند خورده است

صفحه ۴

مقام معظم رهبری در دیدار هیئت دولت:

انقلابی بودن حتما باید با عقلانیت همراه باشد

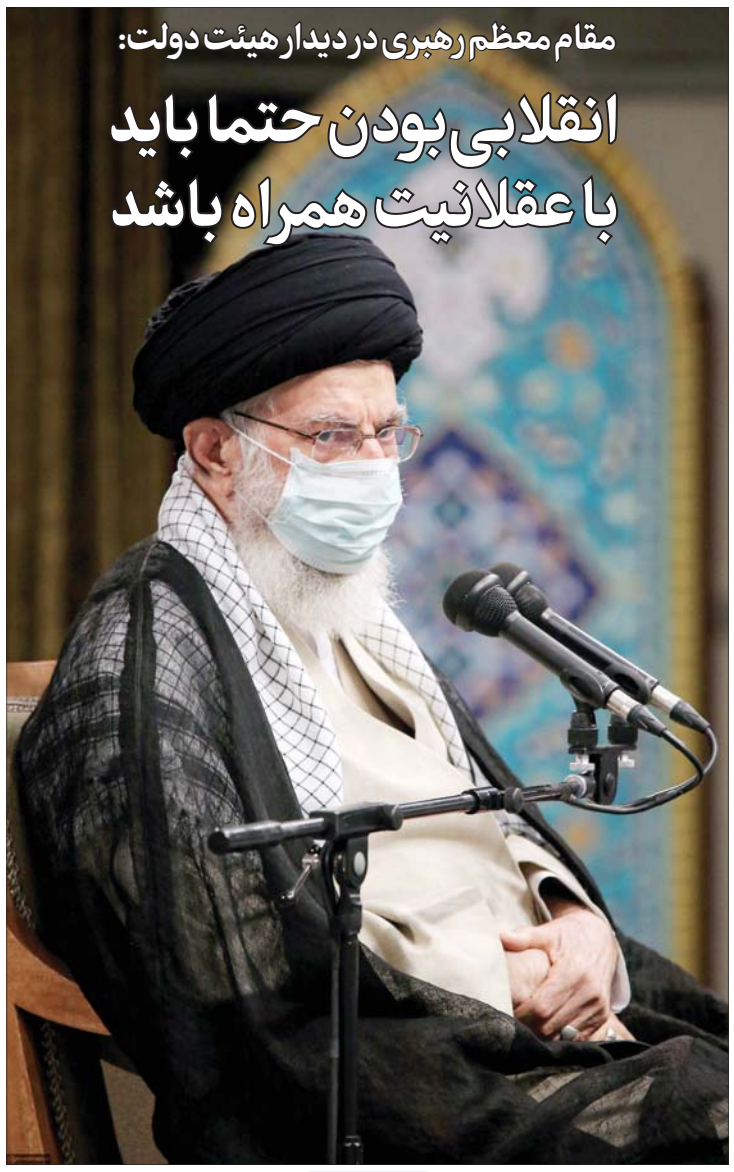

عکس: پایگاه اطلاع‌رسانی مقام معظم رهبری

صفحه ۲

تیترها

گاز ایران به اروپا خواهد رسید؟

صفحه ۵

درخواست محمود صادقی از سران قوا:

طرح صیانت را بازنگری کنید

صفحه ۲

کمیسیون اصل نود به زندان می‌رود

ملاقات با اوین

صفحه ۹

صومی جونیچی، رئیس مرکز اطلاع‌رسانی و فرهنگی سفارت ژاپن در ایران مطرح کرد

فاصله کوتاه فرهنگی توکیو تا تهران

صفحه ۶

حمله داعش به فرودگاه کابل زنگ خطری برای طالبان و افغانستان

دو خلیفه در یک اقلیم

صفحه ۸

تیم نه‌چندان «ملی» ایران

صفحه ۱۱

سرمقاله

«عدالت فرایندی» و مسئولیت رئیس قوه قضائیه

کیومرث اشتریان

همگان تصاویر منتشره از زندان اوین را دیده‌اند. چه باید کرد؟ چگونه عبرت بگیریم؟ یک پاسخ این است که بسان متفکران، راه‌حل‌هایی که کم و بیش آشکار است را تنقیح و صورت‌بندی نظری کرده و آن را ترویج کنیم. تنقیح و صورت‌بندی نظری یک روش عالمانه مدیریتی است که تمدن غربی بر آن بنیاد نهاده شده و سبب می‌شود که تفکر اصلاحی غنی و به تجربه جمعی ملی تبدیل شود. اگر اندیشه اصلاحی به تجربه جمعی ملی ما ایرانیان تبدیل شود، مقاومت در برابر آن کاهش می‌یابد، در روح جمعی ما نهادینه می‌شود، به تربیت غیرمستقیم مدیران حال و آینده دستگاه قضا کمک می‌کند و در نهایت احتمال تخلفات مدیران و مأموران کاهش می‌یابد. این یک جریان‌سازی فکری-ملی است که یک گام ما را به سوی اصلاح پیش می‌برد.

۱- دغدغه‌های فعالان سیاسی، به‌ویژه آنان که رنج زندان کشیده‌اند، قابل درک و احترام است. اما رویکرد همدلانه و همراهانه با مسئولان، مدیران و کارکنان قوه نیز می‌تواند امکان اثربخشی توصیه‌ها را بیشتر کند. فرایندهای اصلاحی در افقی تاریخی، تربیتی، فرهنگی و سیاسی به پایداری و پویایی می‌رسند. به گفت‌وگوهای رسانه‌ای و مجادلات روزمره بسنده نکنیم و با تفکری نظام‌مند به اصلاح مستمر نظام قضا برآییم. اصلاح نظام قضا یک فرایند تمدنی است که اغلب ما از آن غفلت ورزیده‌ایم. در غفلت از اندیشه اصلاحی در قوه قضائیه به همین بسنده می‌کنم که ببینید پس از پیروزی انقلاب، آن‌گاه که اغلب «نیروهای کیفی» به سپاه و جهاد رفتند، چه جریان‌هایی به قوه قضائیه کوچ کردند و نتیجه چه شد؟ نگاه شکلی و صوری در «روحانی‌زدگی» در قوه قضائیه چه پیامدهایی داشته است؟

۲- اندیشه اصلاحی از طریق ترویج مفهوم‌سازی‌هایی نه چندان پیچیده همچون «عدالت فرایندی و رویه‌ای»، «اصلاح سیاست-محور نظام قضا»، «اصلاح از برون»، «عدالت دیجیتال» و... که به پشتوانه‌ای از نظریه‌های سنتی دانش حقوق متکی می‌شوند، قابل انجام است. دانش حقوق، البته از حیث نظریه‌پردازی نحیف است؛ دانش نظریِ سیاست‌های قضائی از آن هم ضعیف‌تر است. بدون «نظریه‌پردازی سیاستی» برای اداره امور قضا نمی‌توان به اصلاح پایدار آن همت گماشت. افراد محصور در فقه و حقوق و اجرا از درک چنین ضرورتی عاجزند. تنها از طریق همین نظریه‌پردازی‌های مدیریتیِ مرتبط با حوزه قضائی است که اصلاح آن به لحظه‌ها و روزها و حادثه‌ها محدود نمی‌ماند و به مطالبه‌ای عمومی و تجربه‌ای جمعی برای مدیران قضا و جامعه حقوقی و محافل علمی تبدیل می‌شود. پرداخت نظری به ما کمک می‌کند تا مطالبات از قوه قضائیه سامان روشنی بیابد و به‌دلیل لحن ملایم، منطقی و عقلانی که دارد میزان اثرگذاری آن بیشتر شود. چنین رویکردی را می‌توان ذیل عنوان «نظریه سیاستی-مدیریتی» برای ارتقای قوه قضائیه توسعه داد.

ادامه در صفحه ۲

یادداشت

خود را در قاب تاریخ تزئین نکنیم!

وحید معتمدنژاد*

«میراث فرهنگی ما باید سر راه باشد؛ یعنی باید در دسترس باشد و باید به درستی معرفی شود». این بریده‌ای است از بین جملاتی که وزیر جدید میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری در فضای سبز مجلس انقلابی بیان کرد و فصل‌الخطاب تمام دوستداران میراث عظیم تمدن ایرانی بود.

جناب وزیر!

میراث فرهنگی یا ملموس است یا غیرملموس، نوع نخست در دو طبقه‌بندی بنا یا شیء خلاصه می‌شود، اتفاقا اکثر بناها سر راه است اما نه سر راهی که شما منظورتان است! در دسترس نیز هست اما دستبرد هم به آن فراوان زده‌اند و تا دلتان بخواهد، چه در رسانه‌های مکتوب و چه تصویری معرفی شده‌اند و نیز اشیائی که در طول سالیان از انبارهای نمور در زیر تیغ آفتاب یا به حراج رفته‌اند یا به خراج! و اما نوع دوم که غیرملموس است و در کُنه هر ایرانی ریشه دارد؛ از میراث طبیعی گرفته تا میراث شهری و روستایی و آداب و رسومی که بر هر یک سایه انداخته است و هرکدام از ما فقط لباس آن را بر تن داریم که شوربختانه اینها هم، همه بر اثر بی‌توجهی محیطی و رفتار غلط غیرفرهنگی و اجتماعی به تخریب، اضمحلال و انحطاط گراییده و از آن تنها نامی باقی مانده است.

فرموده‌اید نبود دیدگاه نظری و ایدئولوژیک باعث عقب‌ماندگی در این حوزه شده که این ظاهرا از نبود آگاهی جنابعالی یا مشاورانتان نشئت می‌گیرد؛ چه‌بسا در سالیان متمادی صاحب‌نظرانی متخصص در این رشته به نگاشتن استراتژی‌های قابل اجرا مبادرت ورزیده‌اند و با کمال تأسف در پیچ‌وخم‌های اداری و سیاسی از اوراق قطور آن کاسته و سپس در انتهای راه، تنها جلدی رنگ‌ورورفته از آن باقی مانده که آن هم صرفا برای گزارش عملکرد نگه داشته شده است تا مسئول یا وزیری تبختر کند.

ادامه در صفحه ۴

یادداشت

ضرورت آسیب‌شناسی رویکردهای دولت‌های پیشین

احسان هوشمند

دولت سیزدهم در حالی کار خود را آغاز می‌کند که گره‌های متعددی در حوزه‌های توسعه‌ای شامل مسائل مختلف و درهم‌تنیده و پیچیده اقتصادی، فرهنگی و سیاسی، جامعه ایران را احاطه کرده است. گسترش مرگ‌بار کرونا هم پیامدهای انسانی، اجتماعی و اقتصادی گسترده‌ای برجای گذارده است. این مسائل نه ماحصل عملکرد یک جریان یا دولت خاص که نتیجه سیاست‌های داخلی، منطقه‌ای و بین‌المللی کشور در دهه‌های گذشته و نیز فشارهای خارجی وارده بر کشور است که خود به معضل ساختاری پیچیده‌ای مبدل شده است. اثرگذاری و هم‌افزایی هر یک از این مختصات بر دیگر حوزه‌ها و ساختارهای سیاسی، اقتصادی و اجتماعی کشور را تحت تأثیر خود قرار می‌دهد. در نتیجه هر روز بر ابعاد شکاف دولت-ملت افزوده‌تر شده و اگر تا دیروز روند اعتراض‌های صنفی و اجتماعی همچون اعتراضات آبان ۹۸ مصداق تأیید این نارضایتی‌ها محسوب می‌شد، امروز می‌توان میزان کم مشارکت در انتخابات ریاست‌جمهوری اخیر و آرای باطله چشمگیر را نشانه‌های بروز این نارضایتی‌ها قلمداد کرد. دولت سیزدهم برای مواجهه با این حجم از نارضایتی و موج گسترده مطالبات روزافزون و مشکلات اساسی کشور نیازمند استفاده از تمام ظرفیت‌های کشوری است. هرچند نوع چینش کابینه، چندان نمایشگر اراده جدی برای استفاده گسترده از ظرفیت‌های کشور نیست. تأکید دولت بر مسائلی چون مقابله با کرونا، گرانی روزافزون، بی‌کاری و مسائل معیشتی و نیز فساد نیازمند ملزوماتی است:

۱- آسیب‌شناسی روندهای پیشین در عرصه‌های راهبردی و سیاست‌گذاری، مدیریتی، اجرائی و عملکردی دولت‌های پس از انقلاب در حوزه سیاست خارجی، سیاست منطقه‌ای، مسائل سیاسی و امنیتی داخلی و نیز مسائل اقتصادی و فرهنگی یکی از ضروری‌ترین و فوری‌ترین نیازهای کشور در شرایط بغرنج کنونی است تا مشخص شود چه بخشی از سیاست‌های کشور ناموفق بوده و چرا این عدم توفیق بروز و ظهور کرده و پیامدهای این عدم توفیق چه بخش‌هایی و چه اندازه از زیست انسانی، اجتماعی و اقتصادی شهروندان ایرانی را تحت تأثیر خود قرار داده و چه هزینه‌هایی بر کشور تحمیل کرده است! این مهم خود نیازمند استفاده از ظرفیت نخبگانی و فضای سیاسی آرام و با ثبات و به‌دور از جار و جنجال و هیاهو، شعارزدگی و رویکردهای جناحی است. آیا چنین اراده‌ای در دولت سیزدهم مشهود است؟ آیا سازوکارهای چنین آسیب‌شناسی کارشناسی شده و همراه با واقع‌بینی مهیا است و ضرورت آن بجد روشن شده است؟ در غیر این صورت دوباره کشور در مدار بسته و گره‌های متداخل سابق گرفتار و آسیب‌های تجربه شده سالیان گذشته به شکل تازه‌ای دوباره تجربه می‌شود. به عنوان نمونه چرا روابط کشور با بسیاری از همسایگان به سردی و حتی تنش گراییده است؟ چه سیاست‌هایی موجب این فاصله و تنش شده است؟ آیا متغیرهای مختلف مؤثر بر این وضعیت بررسی و آسیب‌شناسی شده است؟ برای رفع این معضلات در سیاست منطقه‌ای چه تدابیری باید اندیشید؟ و دقیق‌تر آیا اصلاح روابط با کشورهای منطقه به عنوان یکی از هدف‌های سیاست خارجی کشور موضوعیت جدی دارد؟ در سایر زمینه‌های داخلی و بین‌المللی نیز نیازمند بازبینی سیاست‌های پیشین با هدف ظرفیت‌زایی برای توسعه روابط و در نتیجه رونق اقتصادی کشور هستیم.

۲- افزون بر آسیب‌شناسی روندهای پیشین در حوزه‌های سیاست‌گذاری و اجرا، یکی‌دیگر از نیازهای کشور آسیب‌شناسی روند استفاده از ظرفیت انسانی و نیروی انسانی و سرمایه‌های کشور است.

ادامه در صفحه ۹

حرف اول

سخنی با وزیر بهداشت

رضا سعیدی‌فیروزآبادی . جراح پیوند

بلای جهانگیر کرونا، کشور و مردم عزیز ما را با مشکلات فراوانی روبه‌روکرده است. این مشکلات اکنون از مقوله سلامت فرارفته و به علت تلفات بالا، مشکلات خانوادگی، اجتماعی و اقتصادی را به‌دنبال داشته است، به‌طوری‌که حتی اکنون امنیت ملی کشور را نیز تهدید می‌کند. مهار این بحران به یک عزم ملی نیاز دارد که فقط با امکانات و حدود اختیارات وزارت بهداشت قابل انجام نیست. این بلا امروز به‌طوری از کنترل خارج شده که به یک اولویت ملی تبدیل شده است و به همکاری همگی دستگاه‌ها و آحاد ملت نیاز دارد. این بحران را نباید کوچک شمرد. به قول شیخ اجل: «سر چشمه شاید گرفتن به بیل/ چو پرشد نشاید گذشتن به پیل». قدم اول در کنترل این بحران شفافیت با مردم است. پرهیز از دادن اطلاعات غلط و ادعاهای غیرواقعی و خودشیفتگی از اسباب جلب اعتماد عمومی آحاد ملت در همراهی ملت با برنامه‌های مهار این بلاست. قدم دوم استفاده از نظریات نخبگان و علم روز و الگوی موفق در زمینه مهار این بلای جهانگیر است. عدم شفافیت و اشاعه خرافات در این زمینه منجر به بی‌اعتمادی عمومی به برنامه‌های مهار این بیماری شده است. با اشاعه خرافات و اطلاعات غلط در این زمینه باید به‌شدت مبارزه کرد. وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، به‌عنوان متولی سلامت کشور، در خط مقدم مبارزه با بیماری کروناست. متأسفانه در شرایطی که به علت فرصت‌سوزی‌های قبلی، این بیماری به یک ابربحران کشوری تبدیل شده است، باید از تمامی امکانات در جهت مهار بیماری استفاده کرد. انتظار می‌رود که وزیر جدید این وزارتخانه با ارزیابی دقیق از عمق این بحران و شفافیت در این زمینه، امکانات و اقدامات لازم را برای مهار آن مهیا کند. این بحران را نمی‌توان تنها با دستورالعمل و پروتکل مهار کرد. ضمانت اجرائی برنامه‌های مبتنی بر شواهد علمی و مسئولیت‌پذیری و پاسخ‌گویی از لوازم ضروری برای فروکش‌کردن این بلا و جلب اعتماد عمومی آحاد ملت برای همراهی و رعایت پروتکل و برنامه واکسیناسیون است. امید است که کشور و ملت عزیز ما با عزم ملی از این بحران عبور کنند.

پاینده ایران.

انا لله و انا الیه راجعون

مرگ چنین خواجه نه کاری ست خرد

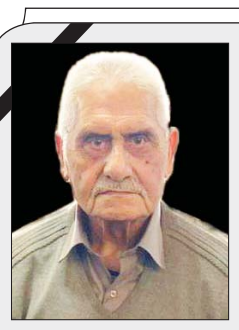

بزرگ‌مرد دیار «نور» **ابوالحسن علا (ایرج خان)** چشم از جهان تیره فرو بست و به روشنای ملکوت پیوست. مردی به شکوه بیشه‌ها، سرافرازی کوه‌ها و افتادگی دریای مازندران. قلندری آزاده، که از میراث عظیم نیاکان‌نژاده‌اش جز گوهر سخاوت و زیور مروت، توشه‌ای برای خویش ذخیره نکرد و بی‌اعتنا به مواهب و مراتب دنیوی، مدیریت و تدریس در دبیرستان‌های شهر را برگزید و به تربیت شاگردانی پرداخت که بسیاری از آنان، بزرگان امروز این خطه‌اند. اکنون ما مانده‌ایم و جای خالی آن درخت سایه‌گستر، که دیگر نیست تا به قامت استوارش تکیه کنیم و در سایه‌ی عظمت و وقارش بیاساییم. در این لحظات دشوار، توان و مجالی بیش از این برای شرح فضایل اخلاقی آن استاد وارسته و پیر به حق پیوسته ندارم. تنها بی اختیار این مرثیه‌ی ماندگار مولانا را زمزمه می‌کنم که گویی در غم فقدان تمام بزرگان بی‌جایگزین در همه‌ی اعصار سروده شده است:

آه نبود او که به بادی پرید — آب نبود او که به سرما فسرد
شانه نبود او که به مویی شکست — دانه نبود او که زمینش فشرد
گنج زری بود در این خاکدان — کو دو جهان را به جوی می شمرد...

هرچند در این روزهای تلخ به حضور گرم و آرامش بخش بستگان، دوستان و آشنایان گرامی نیازمندیم، اما لازم است از یکایک بزرگواران در شهرستان نور، تهران و سایر شهرها تقاضا کنم به دلیل شیوع بی‌سابقه‌ی ویروس کرونا و جهت حفظ سلامت خود و سایر عزیزان از حضور در آیین تشییع و تدفین و تشریف‌فرمایی به منزل خودداری فرمایید و دورادور با تلاوت آیات قرآن و دعا برای شادی و آمرزش روح آن پیر جوانمرد، تسلی‌بخش دل داغدارمان باشید.

افشین علا

شمارهٔ ۷۵ اندیشهٔ پویا منتشر شد

اگر آزادی سرودی می‌خواند

شرح یک کارنامهٔ فرهنگی:
گفت‌وگو با عبدالله کوثری در آستانهٔ ۷۵ سالگی

رجوع به صفحه ۸